

TĂNG CƯỜNG VAI TRÒ CỦA ĐOÀN THANH NIÊN TRONG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI Ở KHU VỰC TÂY NGUYÊN

CHÂU NGỌC LƯƠNG (*)

Tóm tắt: Trong những năm qua, Đoàn Thanh niên các tỉnh khu vực Tây Nguyên đã có nhiều đóng góp tích cực trong phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, để phát huy hết tiềm năng của lực lượng thanh niên trong tham gia quản lý nhà nước và phát triển kinh tế - xã hội, cần tiếp tục có những giải pháp phù hợp, đây là nhiệm vụ rất quan trọng của Đoàn Thanh niên các tỉnh khu vực Tây Nguyên nói riêng và các cơ quan hữu quan nói chung trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Đoàn Thanh niên; khu vực Tây Nguyên; phát triển kinh tế - xã hội; quản lý nhà nước.

Abstract: In recent years, the Youth Union of provinces in the Central Highlands has made many positive contributions to the socio-economic development. However, to fully exploit the potential of the youth in participating in the state management and socio-economic development, it is necessary to continue taking appropriate solutions, as this is a very important task of the Youth Union of the Central Highlands provinces in particular and relevant agencies in general under existing circumstances.

Keywords: Youth Union; Central Highlands; socio-economic development; state management.

Ngày nhận bài: 05/10/2024 Ngày biên tập: 14/11/2024 Ngày duyệt đăng: 23/12/2024

Tây Nguyên, với diện tích hơn 54.000km² và dân số trên 5 triệu người, là một trong những khu vực chiến lược của Việt Nam. Khu vực này nổi bật với tiềm năng phát triển đa dạng, bao gồm tài nguyên thiên nhiên phong phú, đất đai màu mỡ, hệ thống thủy điện và rừng nguyên sinh rộng lớn. Các tỉnh khu vực Tây Nguyên cũng có sức hút đặc biệt nhờ sự đa dạng văn hóa của các dân tộc thiểu số như Êđê, Ba Na, Gia Rai và M'ông, cùng với lực lượng lao động trẻ chiếm khoảng 60% dân số trong độ tuổi lao động. Đây là những yếu tố quan trọng giúp Tây Nguyên phát triển bền vững và đóng góp vào sự phát triển của cả nước.

(*) *Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Đắk Nông*

1. Thực trạng việc tham gia của Đoàn Thanh niên vào quản lý nhà nước và phát triển kinh tế - xã hội tại Tây Nguyên

Những hoạt động đa dạng do các tổ chức Đoàn triển khai không chỉ tập trung vào xây dựng chính sách, giáo dục pháp luật, mà còn thúc đẩy khởi nghiệp và chuyển đổi số, góp phần tạo động lực phát triển bền vững cho khu vực Tây Nguyên. Trong lĩnh vực xây dựng và phản biện chính sách thời gian qua, Đoàn Thanh niên đã tổ chức hơn 200 cuộc khảo sát và đánh giá tình hình thực thi pháp luật tại các tỉnh Tây Nguyên; tham gia đóng góp, phản biện xã hội với hơn 300 dự thảo văn bản quy phạm pháp luật, trong đó khoảng 65% đã được điều chỉnh phù hợp với thực tiễn địa phương. Việc này không chỉ phản ánh vai trò chủ động của thanh niên trong việc cải thiện khung pháp lý mà còn đảm bảo

các chính sách được thực hiện sát với nhu cầu và điều kiện của từng địa phương.

Trong năm 2023, Đoàn Thanh niên đã tổ chức hơn 300 hoạt động tuyên truyền, thu hút hơn 90% đoàn viên tham gia, tập trung vào các nội dung như đạo đức xã hội, bảo vệ môi trường, và phòng, chống tệ nạn xã hội. Những hoạt động này không chỉ nâng cao nhận thức pháp luật mà còn tạo nền tảng để thanh niên tích cực tham gia vào xây dựng cộng đồng bền vững. Kết quả khảo sát cho thấy, các chương trình giáo dục pháp luật đã giúp giảm 10% các trường hợp vi phạm liên quan đến tệ nạn xã hội, đồng thời thúc đẩy các phong trào thanh niên bảo vệ môi trường, đặc biệt tại các khu vực chịu nhiều ảnh hưởng của biến đổi khí hậu. Trong lĩnh vực khởi nghiệp và phát triển kinh tế, Đoàn Thanh niên đã triển khai hơn 500 dự án khởi nghiệp, với sự tham gia của khoảng 2.500 thanh niên trong toàn khu vực. Các dự án này đã tạo ra hơn 1.200 việc làm mới và góp phần tăng thu nhập cho hàng trăm hộ gia đình⁽¹⁾. Đáng chú ý, khoảng 30% trong số các dự án khởi nghiệp của Đoàn Thanh niên ở khu vực Tây Nguyên đã thành công và tiếp tục mở rộng quy mô. Những thành công này không chỉ thúc đẩy phát triển kinh tế của địa phương mà còn tạo động lực cho thanh niên phát triển kỹ năng quản lý và sáng tạo, đáp ứng nhu cầu phát triển của thị trường lao động trong bối cảnh mới. Một điểm sáng nữa trong hoạt động của Đoàn Thanh niên là thúc đẩy quá trình chuyển đổi số trong quản lý nhà nước thông qua đội ngũ công chức trẻ.

Đạt được những kết quả trên là do sự phối hợp chặt chẽ giữa Đoàn Thanh niên và chính quyền các địa phương đã tạo ra nền tảng vững chắc cho các hoạt động chính sách và phát triển. Đặc biệt là tinh thần chủ động và sáng tạo của thanh niên trong khu vực Tây Nguyên không chỉ tích cực học hỏi mà còn chủ động đề xuất và tham gia vào các sáng kiến mới, góp phần giải quyết nhiều vấn đề xã hội và phát triển kinh tế địa phương. Ví dụ, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tỉnh Gia Lai có hơn 500 dự án khởi nghiệp đã được thanh niên triển khai trong năm 2023, tạo ra hơn 2.500

việc làm mới cho cộng đồng và góp phần giảm tỷ lệ thất nghiệp trong khu vực xuống 15%⁽²⁾. Ngoài ra, các chính sách khuyến khích khởi nghiệp và chuyển đổi số do chính quyền địa phương ban hành đã đóng vai trò quan trọng trong việc tạo điều kiện thuận lợi cho thanh niên tham gia vào quá trình phát triển kinh tế - xã hội.

Nhiều chương trình hỗ trợ khởi nghiệp đã được triển khai, cung cấp vốn vay ưu đãi và tư vấn kinh doanh cho các dự án của thanh niên; chính quyền địa phương tích cực thúc đẩy quá trình chuyển đổi số thông qua việc đầu tư vào hạ tầng công nghệ và tổ chức các khóa đào tạo kỹ năng số cho thanh niên. Đoàn Thanh niên các tỉnh Tây Nguyên đã triển khai hơn 30 ứng dụng công nghệ trong quản lý nhà nước và cung cấp dịch vụ công trực tuyến, góp phần tối ưu hóa quy trình hành chính và nâng cao khả năng tiếp cận dịch vụ của người dân. Nhờ những nỗ lực này, vai trò của thanh niên trong quản lý nhà nước và phát triển kinh tế - xã hội tại Tây Nguyên đã được khẳng định. Tỷ lệ thanh niên tham gia vào các hoạt động cộng đồng và chính sách đạt trên 90% cho thấy sự quan tâm và trách nhiệm của thế hệ trẻ đối với sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Tuy nhiên, dù đã đạt được nhiều kết quả tích cực, Đoàn Thanh niên vẫn đối mặt với nhiều hạn chế liên quan đến nguồn lực và cơ sở hạ tầng; chỉ có 15% ngân sách hoạt động được đầu tư cho tổ chức Đoàn các tỉnh Tây Nguyên nên không đủ đáp ứng nhu cầu phát triển thực tế. Nhiều dự án khởi nghiệp và chuyển đổi số đã gặp khó khăn trong triển khai do thiếu hụt tài chính và nguồn lực nhân sự, đặc biệt tại các địa phương có điều kiện kinh tế khó khăn. Điều này ảnh hưởng trực tiếp đến quy mô và tính bền vững của các chương trình, hạn chế khả năng phát huy tác động tích cực của các sáng kiến.

Nguyên nhân dẫn đến các hạn chế là do sự chênh lệch về trình độ giáo dục và tiếp cận công nghệ giữa các khu vực đã tạo ra những rào cản đáng kể đối với thanh niên, đặc biệt là những người sinh sống tại vùng sâu, vùng xa. Theo số liệu năm 2023 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, tỷ lệ thanh niên

chưa hoàn thành chương trình trung học phổ thông tại các khu vực này lên tới 20%, cao hơn nhiều so với mức trung bình toàn quốc là 8%⁽³⁾. Sự thiếu hụt về kiến thức và kỹ năng đã làm giảm khả năng của thanh niên trong việc tiếp cận thông tin, tham gia các khóa đào tạo chuyên sâu và thực hiện các nhiệm vụ quản lý nhà nước một cách hiệu quả. Những hạn chế này càng trở nên rõ nét khi các chính sách mới, bao gồm chuyển đổi số và cải cách hành chính, đòi hỏi kỹ năng chuyên môn và năng lực ứng dụng công nghệ cao. Mặt khác, sự thiếu đồng đều về hạ tầng công nghệ giữa các khu vực. Cụ thể, chỉ có khoảng 45% hộ gia đình tại vùng sâu, vùng xa của khu vực Tây Nguyên được kết nối internet, trong khi con số này ở các khu vực đô thị như Buôn Ma Thuột và Pleiku đạt trên 80%. Sự bất cập này đã hạn chế nghiêm trọng khả năng tiếp cận các dịch vụ công trực tuyến và các chương trình đào tạo từ xa, khiến thanh niên tại vùng nông thôn khó tham gia vào các hoạt động phát triển kinh tế - xã hội và quản lý nhà nước theo hướng hiện đại.

2. Giải pháp tăng cường vai trò của Đoàn Thanh niên trong quản lý nhà nước và phát triển kinh tế - xã hội ở khu vực Tây Nguyên

Một là, tăng cường đầu tư vào giáo dục và đào tạo cho lực lượng thanh niên.

Nhằm nâng cao hiệu quả tham gia của Đoàn Thanh niên trong quản lý nhà nước và phát triển kinh tế - xã hội tại khu vực Tây Nguyên, cần tăng cường đầu tư hơn nữa cho công tác giáo dục và đào tạo đối với lực lượng thanh niên, thông qua các chương trình bồi dưỡng kỹ năng và kiến thức về quản lý nhà nước, từ đó giúp thanh niên không chỉ hiểu rõ về các quy định pháp luật và chính sách mà còn biết cách vận dụng vào thực tiễn. Các khóa đào tạo này cần tập trung vào những kỹ năng quản lý hành chính, lập kế hoạch và tư duy chiến lược, nhằm trang bị cho thanh niên nền tảng kiến thức vững chắc để tham gia tích cực vào quá trình xây dựng và thực hiện chính sách. Thực tế hiện nay cho thấy, chỉ có khoảng 30% trường học ở các vùng nông thôn Tây Nguyên được

trang bị đầy đủ cơ sở vật chất và công nghệ cần thiết cho giảng dạy⁽⁴⁾. Điều này đã tạo ra một khoảng cách lớn về chất lượng giáo dục giữa khu vực đô thị và nông thôn, khiến thanh niên tại các vùng sâu, vùng xa khó tiếp cận với kiến thức và kỹ năng cần thiết để tham gia vào quản lý nhà nước và các hoạt động phát triển cộng đồng.

Ngoài ra, việc cải thiện hạ tầng giáo dục cũng cần đi đôi với các chính sách khuyến khích học tập. Các chính sách như cấp học bổng cho thanh niên có hoàn cảnh khó khăn, xây dựng ký túc xá cho học sinh từ vùng sâu, vùng xa và cung cấp trang thiết bị học tập hiện đại sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho việc học tập và phát triển. Việc này không chỉ giúp giảm thiểu tình trạng bỏ học sớm mà còn tạo động lực để thanh niên nỗ lực hơn trong quá trình học tập, từ đó đóng góp hiệu quả hơn vào quản lý nhà nước và phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương.

Hai là, nâng cấp hạ tầng khoa học - công nghệ và thúc đẩy chuyển đổi số.

Việc đầu tư vào cơ sở hạ tầng khoa học và công nghệ tại khu vực nông thôn, vùng sâu, vùng xa cần được ưu tiên hàng đầu, nhằm giảm thiểu khoảng cách kỹ thuật số giữa các khu vực. Đầu tư vào hạ tầng công nghệ cần bao gồm việc mở rộng mạng lưới internet, cung cấp thiết bị công nghệ và xây dựng các trung tâm công nghệ cộng đồng tại những khu vực khó tiếp cận. Những trung tâm này sẽ tạo điều kiện cho thanh niên vùng sâu, vùng xa tiếp cận với các thiết bị số và các dịch vụ trực tuyến, giúp họ nắm bắt cơ hội học tập và tham gia vào các hoạt động xã hội một cách hiệu quả. Việc này sẽ không chỉ cải thiện năng lực công nghệ cá nhân mà còn giúp tăng cường khả năng kết nối giữa thanh niên và chính quyền địa phương. Cùng với nâng cấp hạ tầng, các chương trình phổ cập kiến thức công nghệ cho thanh niên cần được triển khai đồng bộ. Những khóa đào tạo ngắn hạn về kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin, ứng dụng phần mềm trong quản lý và thương mại điện tử sẽ giúp thanh niên nâng cao năng lực kỹ thuật, chuẩn bị sẵn sàng cho các xu hướng mới trong thời kỳ chuyển đổi số.

Ba là, mở rộng các nguồn lực tài chính và sự hỗ trợ của Nhà nước đối với các dự án khởi nghiệp của thanh niên.

Việc tăng cường ngân sách cần được thực hiện đồng bộ, tập trung vào các hoạt động thiết yếu như đào tạo, hỗ trợ khởi nghiệp và chuyển đổi số. Điều này không chỉ giúp Đoàn Thanh niên triển khai các sáng kiến hiệu quả hơn mà còn tạo động lực cho thanh niên tham gia tích cực vào các hoạt động kinh tế - xã hội. Ngoài nguồn lực từ ngân sách của Nhà nước, sự tham gia của các tổ chức xã hội và doanh nghiệp cũng đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ thanh niên ở khu vực Tây Nguyên. Vì vậy, cần có cơ chế, chính sách để khuyến khích doanh nghiệp tham gia vào các dự án hỗ trợ thanh niên không chỉ tạo thêm nguồn lực tài chính mà còn mang lại cơ hội tiếp cận với kinh nghiệm và công nghệ hiện đại. Các doanh nghiệp có thể hợp tác với Đoàn Thanh niên trong các dự án khởi nghiệp và phát triển cộng đồng, đồng thời cung cấp học bổng, cơ hội thực tập và việc làm cho thanh niên. Điều này sẽ giúp cải thiện năng lực cạnh tranh của thanh niên Tây Nguyên, đồng thời tạo động lực cho các doanh nghiệp đầu tư vào khu vực, từ đó thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội bền vững.

Bốn là, đẩy mạnh sự phối hợp giữa Đoàn Thanh niên và chính quyền các địa phương ở khu vực Tây Nguyên.

Sự phối hợp chặt chẽ giữa Đoàn Thanh niên và chính quyền các địa phương có ý nghĩa rất quan trọng, giúp đảm bảo tính thống nhất và hiệu quả trong việc thực hiện các chính sách, đồng thời tận dụng được tối đa tiềm năng sáng tạo của thanh niên. Vì vậy, cần xây dựng các cơ chế phối hợp rõ ràng và hiệu quả giữa Đoàn Thanh niên và các cơ quan quản lý nhà nước. Những cơ chế này nên bao gồm quy trình trao đổi thông tin thường xuyên, các cuộc họp định kỳ và quy định rõ vai trò, trách nhiệm của mỗi bên trong việc triển khai các dự án và chương trình phát triển. Sự phối hợp hiệu quả không chỉ giới hạn ở việc thực thi chính sách mà còn cần phát huy vai trò của thanh niên trong đề xuất và phản biện chính sách. Thanh niên, với sự năng động và khả năng

tiếp cận nhanh với các xu hướng mới, có thể đưa ra những ý tưởng và giải pháp sáng tạo, đóng góp vào quá trình cải thiện chính sách công. Thống kê năm 2023 của Trung ương Đoàn cho thấy hơn 80% đoàn viên đã tham gia vào các hoạt động phản biện chính sách tại địa phương, góp phần hoàn thiện hơn 300 dự thảo văn bản quy phạm pháp luật để phù hợp với điều kiện thực tiễn⁽⁵⁾. Đây là minh chứng cho thấy tiềm năng của thanh niên trong việc đóng góp vào việc xây dựng và thực thi chính sách hiệu quả.

Bên cạnh đó, để phát huy hơn nữa vai trò của thanh niên trong đề xuất chính sách, cần có các diễn đàn đối thoại định kỳ giữa thanh niên và các nhà hoạch định chính sách... nhằm không chỉ tạo điều kiện để thanh niên bày tỏ quan điểm mà còn giúp chính quyền địa phương hiểu rõ hơn về nhu cầu và kỳ vọng của giới trẻ. Đồng thời, cần có các khóa tập huấn, bồi dưỡng kỹ năng phân tích và đề xuất chính sách cho thanh niên, giúp họ tự tin hơn trong việc tham gia vào quá trình ra quyết định công. Phối hợp chặt chẽ giữa Đoàn Thanh niên và chính quyền địa phương cần được thể hiện thông qua việc triển khai các dự án phát triển cộng đồng; các cơ quan nhà nước nên khuyến khích Đoàn Thanh niên tham gia vào các dự án xây dựng nông thôn mới, bảo vệ môi trường và an sinh xã hội, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi để thanh niên đóng góp vào quá trình chuyển đổi số tại địa phương, nâng cao công tác quản lý nhà nước, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội bền vững của khu vực Tây Nguyên trong giai đoạn hội nhập và phát triển./.

Ghi chú:

(1), (2), (3) Trịnh Lý, *Công tác Đoàn cụm Tây Nguyên: Tìm tòi cách làm mới, sáng tạo, có trọng tâm trọng điểm*. Xem <https://doanthanhnien.vn/>.

(4), (5) Ban Chấp hành Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, *Báo cáo số 201-BC/TWDTN-VP ngày 18/01/2024 về tổng kết công tác Đoàn và phong trào thanh thiếu nhi năm 2023*.